

Obsah

1.	<u>VTR ve společenském reprodukčním procesu</u>	5
1.1	Charakteristika, zákonitosti a význam VTR	5
1.2	Význam technologií a strategie jejich volby	5
1.2.1	Konvenční a nekonvenční technologie	6
1.2.2	Strategie volby technologií	7
1.3	Strategie řízení investic VTR	7
1.4	Úloha strojírenství v přestavbě čs. výrobní základny	8
1.4.1	Příčiny zaostávání výrobní základny čs. strojírenství	8
1.4.2	Strategie přestavby výrobní základny čs. strojírenství	9
1.5	Programy vědeckotechnické spolupráce zemí RVHP do roku 2000	10
1.5.1	Komplexní program VTP zemí RVHP do roku 2000	10
1.5.2	Programy dvoustranné vědeckotechnické a hospodářské spolupráce zemí RVHP do roku 2000	11
1.5.3	Programy spolupráce zemí RVHP při ochraně a zlepšování životního prostředí	11
1.6	Hlavní úkoly VTR v ČSSR v letech 1986 až 1990 a výhled do roku 2000	
1.6.1	Základní úkoly 8.pětiletého plánu	12
1.6.2	Základní zaměření VTR	13
2.	<u>VTR v oblasti surovin a materiálů</u>	14
2.1	Využití VTR při získávání nerostných surovin	16
2.1.1	Progresivní metody ložiskového průzkumu	16
2.1.2	Progresivní metody těžby	18
2.1.3	Progresivní metody úpravy	20
2.1.4	Rozšiřování palety surovin	21
2.1.5	Recyklace druhotných surovin	22
2.2	Využití VTR při výrobě a užití nových materiálů	26
2.2.1	Obecné tendence ve vývoji a spotřebě materiálů	28
2.2.2	Hlediska volby optimálního materiálu	29
2.2.3	Inovační směry nejdůležitějších konstrukčních a stav.materiálů	30
2.2.4	Materiálové inovační okruhy KPVTTP zemí RVHP	33
3.	<u>VTR v oblasti výroby a spotřeby energie</u>	34
3.1	Základní údaje o energii, jejich zdrojích a o energetických přeměnách	34
3.1.1	Energie a její druhy	34
3.1.2	Zdroje energie	35
3.1.3	Energetické přeměny	38
3.2	Progresivní způsoby výroby energie	38
3.2.1	Využití jaderné energie	38
3.2.2	Využití solární energie	45
3.2.3	Využití geotermální energie	46

3.2.4	Využití vodíku, zemního plynu a bioplynu	46
3.2.5	Využití dalších progresivních zdrojů energie	47
3.3	Progresivní způsoby úspory energie	47
4.	<u>VTR v oblasti využívání výrobní techniky a pracovní síly .....</u>	50
4.1	Člověk v automatizované výrobě	50
4.2	Průmyslové manipulátory a roboty	51
4.2.1	Manipulátory	51
4.2.2	Průmyslové roboty	52
4.2.3	Počet stupňů volnosti manipulátorů a průmyslových robotů	54
4.2.4	Tendence využití průmyslových manipulátorů a robotů	55
4.3	Nasazení průmyslových robotů ve strojírenství	56
4.3.1	Průmyslové roboty v pružně výrobních systémech obrábění	56
4.3.2	Průmyslové roboty ve svařování	57
4.3.3	Průmyslové roboty v oblasti nanášení a stříkání nátěrů	58
4.3.4	Průmyslové roboty v oblasti tlakového lití	59
4.3.5	Průmyslové roboty v oblasti tváření	59
4.3.6	Průmyslové roboty v oblasti montáží a měřicích prací	59
4.4	Perspektivy vývoje manipulátorů a průmyslových robotů	61
4.5	Ekonomické aspekty nasazení manipulátorů a robotů	61
5.	<u>VTR v oblasti řízení výrobních procesů a závodů .....</u>	62
5.1	Elektronika jako základní předpoklad automatizace	62
5.1.1	Mikroprocesory a mikropočítače	62
5.1.2	Interaktivní systémy	65
5.1.3	Nové elektronické systémy	67
5.2	Automatizované systémy řízení	72
5.2.1	ASŘ výrobních procesů	72
5.2.2	ASŘ výrobních závodů	75
6.	<u>VTR v oblasti průmyslových výrobních procesů.....</u>	81
6.1	Nové směry v mechanických výrobních procesech	81
6.1.1	Progresivní metody tvarování materiálů	81
6.1.2	Progresivní metody spojování materiálů	88
6.2	Nové směry v chemických výrobních procesech	91
6.2.1	Podstata a ekonomie chemických procesů	93
6.2.2	Moderní petrochemické technologie	95
6.2.3	Inovace ve výrobě pryže a syntetického kaučuku	96
6.2.4	Progresivní metody zpracování materiálů na bázi dřeva a celulózy	97
6.2.5	Racionalizace výroby agrochemikálií	97
6.2.6	Výrobky kvalifikované chemie	98
6.3	Nové směry v biochemických výrobních procesech	98
6.3.1	Podstata biochemických výrobních procesů	98
6.3.2	Pojem biotechnologie	100
6.3.3	Enzymové technologie	101
6.3.4	Mikrobiální technologie	103
6.3.5	Bioinženýrství	106
6.3.6	Využití biotechnologií	108
7.	<u>VTR v oblasti stavební výroby .....</u>	110
7.1	Progresivní technologie výstavby budov	111

7.1.1	Monolitické budovy	111
7.1.2	Montované budovy	113
7.1.3	Polomontované budovy	114
7.2	Prostorová prefabrikace - technologie budoucnosti	116
7.3	Nové směry ve výstavbě průmyslových závodů	118
7.3.1	Řešení průmyslových závodů	118
7.3.2	Účelovost průmyslových budov	119
7.3.3	Průmyslové budovy jednopodlažní, vícepodlažní, monobloky	119
7.3.4	Investice v průmyslové výstavbě	121
7.4	Příčiny obtíží v investiční výstavbě a možnosti jejich odstranění ...	121
7.5	VTR stavební výroby v období 1985 až 1995	123
8.	<u>VTR v oblasti kontroly a jakosti výrobků</u>	126
8.1	Jakost výrobků jako základní technickoekonomická kategorie	127
8.2	Nový výrobek	127
8.3	Cesty k zabezpečení jakosti výrobků	128
8.3.1	Základní prvky moderní strategie řízení jakosti	128
8.3.2	Péče o jakost výrobku	130
8.3.3	Činnost a úkoly útvarů řízení jakosti	132
8.3.4	Kvalimetrie	133
8.4	Výrobek jakostní a výrobek nízké užitné hodnoty	133
8.4.1	Stupně jakosti	133
8.4.2	Problematika zamezování tvorby zmetků	134
8.5	Kontrola jakosti ve výrobním procesu	135
8.5.1	Organizace kontroly jakosti	135
8.5.2	Druhy a formy kontroly jakosti	135
8.6	Trendy v oblasti kontroly jakosti	136
9.	<u>Tvorba a ochrana životního prostředí</u>	138
9.1	Životní prostředí a jeho subsystemy	138
9.2	Negativní vlivy VTR na životní prostředí	140
9.2.1	Znečišťování ovzduší	140
9.2.2	Znečišťování vody	140
9.2.3	Devastace půdy	141
9.3	Metody ochrany životního prostředí a jejich efektivnost	142
9.3.1	Progresivní metody omezování a likvidace exhalací	142
9.3.2	Progresivní metody čištění odpadních vod	144
9.3.3	Progresivní metody likvidace tuhých odpadů	145
9.3.4	Nízkoodpadové a bezodpadové technologie	145
9.4	Ekonomické aspekty ochrany životního prostředí	146
9.4.1	Ekonomické a sociální důsledky poškozování životního prostředí	146
9.4.2	Ekologické investice a jejich orientace	146